

Årsberetning Center for Kliniske Retningslinjer 2023.

Center for kliniske retningslinjer

Formålet med centret (CFKR) er at kvalitetsvurdere kliniske retningslinjer, fagligt og metodisk, at oprette og vedligeholde en base af godkendte kliniske retningslinjer samt at formidle viden om eksisterende kliniske retningslinjer. CFKR iværksætter og afvikler undervisningsaktiviteter med henblik på at styrke kvaliteten og udviklingen af kliniske retningslinjer og metodevejleder fagfolk i udarbejdelsen. Forskning og undervisning er centrale aktiviteter og CFKR indgår i forskningsaktiviteter og metodeudvikling på nationalt og internationalt niveau og kan på den måde, være med til at pege på behovet for nye retningslinjer og metoder til udviklingen af disse.

Personale.

Der er per 1. november 2023 tilknyttet fire akademiske medarbejdere ved CFKR, to på professorniveau Preben Ulrich Pedersen (20 %) og Merete Bjerrum (10%). Derudover er Britt Laugesen lektor (20%) og Marianne Wettendorff Nørgaard daglig leder af centret og lektor 10% ved Klinisk Institut, Aalborg Universitet. Vi har lige forlænget vores samarbejde med Klinisk Institut, Aalborg Universitet, så vi kan sikre det akademiske niveau og den akademiske dimension i bredere forstand.

Preben Ulrich Pedersens professorat udløber med udgangen af januar 2024, hvorefter vi ansøger om, at Preben kan fortsætte en tilknytning til CFKR og Aalborg universitet som Professor Emeritus.

CFKR har tilknyttet 2 eksterne akademiske medarbejdere, som foretager bedømmelse af de ved centret udarbejdede kliniske retningslinjer.

Udvikling og opdatering af kliniske retningslinjer

Vi har i CFKR senest offentliggjort en meget vigtig klinisk retningslinje: *Klinisk retningslinje for modificeret kost og væske til voksne (+18 år) personer med øvre dysfagi.*

En anden og lige så vigtig klinisk retningslinje, er en retningslinje *om tidlig hud til hud kontakt mellem præmature børn og deres forældre* som er meget tæt på at være færdig og sendes i høring i december måned. Det er den første retningslinje, hvor der inddrages viden fra synteser af den kvalitative evidens for både forældres og personales oplevelser af interventionen således at de samlede anbefalinger er baseret på både kvalitativ og kvantitativ viden.

Yderligere 6 kliniske retningslinjer er under opdatering og 2 nye kliniske retningslinjer er under udarbejdelse. De udarbejdes og opdateres af fagfolk i samarbejde med CFKR's medarbejdere, og vi håber, at de kan være færdige i første halvdel af 2024.

En af de kliniske retningslinjer under udarbejdelse, *Nonfarmakologiske interventioner til agiterede patienter på intensiv afdeling* er et samarbejde imellem en sygeplejerske fra Flinders University, Adelaide i Australien, flere danske intensive sygeplejersker og forskere samt CFKR. Den kliniske retningslinje er udarbejdet under et Ph.d.-forløb og er et omfattende arbejde. Stakeholdere har været inddraget, og to systematiske reviews samt et stort Delphie studie med mange eksperter fra både Australien og Danmark er blevet udarbejdet. Retningslinjen er nu ved at blive oversat og tilrettet danske krav og rammer. Vi regner med at retningslinjen kan sendes i høring i foråret 2024.

Udover de kliniske retningslinjer, er der fra CFKR udgået flere scoping review- og systematiske review protokoller, et scoping- og et systematisk review samt mange artikler, hvor centrets medarbejdere har været medforfattere. På vores hjemmeside www.cfkr.dk er alle artikler som CFKR er en del af, registreret.

Internationalt samarbejde.

CFKR deltager aktivt i GIN Nordic, hvor medlemmer fra de nordiske lande samarbejder som en del af den verdensomspændende Guidelines International (GIN). I både GIN og GIN Nordic arbejdes med udvikling af nye metoder til udvikling af evidensbaserede guidelines.

To af CFKR's medarbejdere deltog i september i en international konference i Glasgow som blev afholdt af G-I-N, hvor emner som inddragelse af patient oplevelser i kliniske retningslinjer og "adaption" af eksisterende kliniske retningslinjer var gennemgående. GIN har udarbejdet vejledning (the ADAPTE manual and Ressource Toolkit) i, hvordan man kan bruge andres guidelines og tilrette dem lokale forhold.

CFKR arbejder desuden i et andet skandinavisk samarbejde, Scandinavian GRADE Network, som har til formål at fremme brugen af GRADE til evidens-informeret beslutningstagning for politikker og praksis i de skandinaviske lande, dvs. Sverige, Danmark og Norge. Netværket bygger på den omfattende forsknings- og træningserfaring fra enkeltpersoner inden for netværket for at koordinere og maksimere GRADE træning, forskning og guideline aktiviteter i Skandinavien. Der er et årligt møde, hvor CFKR deltager.

Center for Kliniske retningslinjer er stadig en del af JBI, Adelaide Australiens "collaboration", som et JBI Center of excellence. Vi deltager i halvårige møder med både en europæisk gruppe og en international gruppe af medlemmer samt i et netværk af dem, der er uddannet af JBI til at undervise i systematiske reviews.

Derudover deltager Professor Merete Bjerrum i en international metodegruppe i JBI, hvor der arbejdes med metoder til udarbejdelse af kvalitative metasynteser.

Kursus- og konferencevirksomhed

CFKR har i 2023 afholdt et scoping review kursus over 7 dage og 2 en-dages workshops i udarbejdelse af scoping review. Alle kurser har været afholdt online til stor tilfredsstillelse for deltagerne. Centret arbejder på i 2024, at kunne holde nogle af vores scoping review kurser sammen med Aalborg universitet, udbudt som Ph.d.-kurser.

To webinarer (begge gratis for deltagere) har været afholdt i 2023 á 2½ times varighed "*Getting research into practice*". I juni blev webinarret udbudt via JBI i forbindelse med et samarbejde mellem JBI's samarbejdende organisationer og i oktober blev webinarret udbudt til studerende på Københavns Professionsskole, Bornholm, studerende på Folkesundhedsvidenskab på Odense Universitet og for personale på Sjællands universitetshospital.

Som medlem af Center for Kliniske Retningslinjer kunne man i september måned deltage i en gratis workshop, i hvordan man udarbejder en klinisk retningslinje. Seks sygeplejersker fra medlemsorganisationer rundt om i landet deltog i workshoppen og alle gav udtryk for at det var en god basis, før man skal eller når man er i gang med udarbejdelse af en klinisk retningslinje. Vi har planlagt, at der skal afvikles en tilsvarende workshop i Aalborg i 2024. Dato er endnu ikke planlagt

De seks deltagere i workshoppen fra Sjællands universitets hospital, Rigshospitalet/Glostrup, Rigshospitalet, Aalborg Universitetshospital og Odense universitetshospital.

I maj '23 var CFKR vært for en konference, *Personen i centrum i en evidensbaseret praksis – er det realistisk i en tid, hvor sundhedsvæsenet ser ud, som det gør? Sundhedsvæsenet er under pres, men udviklingen er ikke gået i stå*. Konferencen blev holdt i København med flere udenlandske Keynote speakere og nationale eksperter. Konferencen blev afsluttet med en reception, hvor vi kunne sige farvel til Professor Ulrik Pedersen, som stoppede som leder af CFKR med udgangen af april måned 2023 og hvis professorat udløber til januar, hvor Preben starter pensionistlivet. En rigtig god dag som satte et punktum for en meget flot karriere.

I december vil CFKR igen være vært for en konference, *Implementering og forandringsprocesser i klinisk praksis*, hvor vi har inviteret førende, stemmer inden for området til at præsentere praktiske og teoretiske perspektiver og ikke mindst drivkræfter og barrierer i forhold til emnet. Konferencen holdes i Aarhus den 5. december. Konferencen arrangeres i samarbejde med Uddannelsesrådet fra DASYS. Vi har tidligere afholdt konference sammen, med stor succes.

Vi mærker desværre stadig en nedgang i deltagelsen både på kurser og på vores konferencer. Den kritiske mangel på personale og besparelser på hospitaler og i regioner præger helt sikkert deltager antallet.

Der planlægges kurser i scoping review, samt kritisk vurdering af kvantitative og kvalitative forskningsartikler i 2024 samt et kursus for medlemmer i udarbejdelse af en klinisk retningslinje. Vi arbejder på en konference i efteråret 2024, dog er programmet ikke på plads.

Økonomi.

Per 1. november 2023 er der 27 medlemmer, der bidrager til CFKR økonomisk: 20 somatiske hospitalsenheder samt Bornholms Sygehus, 2 psykiatriske enheder og 4 professionshøjskoler (UC). Udover medlemskontingent har CFKR indtjening fra konferencer og kurser. Psykiatrien i Region Sjælland har meldt sig ud pr 1. januar 2024.

Det er uholdbart på længere sigt, at medlemmer kan melde sig ud fra den ene dag til den anden og dermed ikke deltage til det økonomiske fællesskab omkring udarbejdelsen af kliniske retningslinjer for sygeplejen og andre områder indenfor sundhedsvæsenet. Der er færre betalende medlemmer og samtidig med, en faldende indtjening fra kurser og konferencer. Derfor kom CFKR desværre ud med et underskud i 2022 - men heldigvis, ser økonomien ud til at balancere i 2023. I rådet for CFKR arbejdes der på at finde en bæredygtig strategi, så de betydningsfulde og nødvendige kliniske retningslinjer til stadighed kan udarbejdes for at sikre evidensbaseret pleje og behandling. I den sammenhæng kan det nævnes, at vi har flere eksempler på at kliniske retningslinjer som er udarbejdet under CFKR anvendes af organisationer som ikke er medlemmer af CFKR og derfor ikke bidrager til udarbejdelse og opdatering af disse retningslinjer. Regnskabet præsenteres på repræsentantskabsmødet.

Med venlig hilsen Marianne W Nørgaard

